

Číslo: 2101/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 28. 04. 2022 do 29. 04. 2022 a 02.05.2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Kľačany 263	
Zriaďovateľ	Obec Kľačany

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Miroslav Ďurina, riaditeľ školy

Mgr. Beáta Kašáková, zástupkyňa riaditeľky

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2101/2021-2022 zo dňa 12. 04. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Martina Dekanová, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

Mgr. Iveta Krajčovičová, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Práca pedagogického asistenta so žiakmi so zdravotným znevýhodnením

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola plnoorganizovaná základná škola s materskou školou s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá poskytovala v organizačnej zložke základná škola vzdelávanie 147 žiakom v 10 triedach, 5 na 1. stupni a 5 na 2. stupni. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo 20 učiteľov, 1 vychovávateľka a 6 pedagogických asistentov (PA). Z normatívnych finančných prostriedkov štátneho rozpočtu boli financovaní 3 PA zamestnaní na plný úväzok (100 %), 2 PA na čiastočný úväzok v rozpätí od 25 % do 49 % a 1 PA na čiastočný úväzok v rozpätí od 50 % do 74 %. Na základe odporúčania zariadení poradenstva a prevencie riaditeľ školy žiadal pridelenie finančných prostriedkov na 10,5 úväzku pre PA na aktuálny školský rok, reálne pridelené bolo 4,36 úväzku.

Európske štrukturálne a investičné fondy boli využité pri financovaní školskej špeciálnej pedagogičky na plný úväzok v rámci projektu - Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II. Všetci PA sa podieľali na vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Z celkového počtu 29 začlenených žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ) vzdelávaných v bežných triedach bolo 8 žiakov 1. stupňa a 21 žiakov 2. stupňa. Poradenské zariadenie odporúčalo pridelenie PA 5 žiakom 1. stupňa ZŠ. Dôvodom pôsobenia PA v 2. ročníku bol 1 žiak a s poruchou aktivity a pozornosti (PAaP), v 3. ročníku 1 žiak s mentálnym postihnutím (MP), vo 4. ročníku 1 žiak s PAaP, 1 žiak s vývinovými poruchami (VPU) a 1 žiak chorý a zdravotne oslabený (CHZO). Podľa vyjadrenia riaditeľa školy PA na 1. stupni pracovali s 8 žiakmi.

Odporúčanie na podporu PA vo vzdelávacom procese malo 12 žiakov 2. stupňa. PA v 5. ročníku pomáhali 3 žiakom s diagnostikovanými VPU. V 6. ročníku mali odporúčanie na podporu PA 4 žiaci so ZZ (2 s VPU, 2 s PAaP), v 7. ročníku 2 žiaci s PAaP. V 8. ročníku PA poskytovali starostlivosť 4 integrovaným žiakom (3 s VPU, 1 s MP), v 9. ročníku 1 žiakovi s MP. Ako uviedol riaditeľ školy, PA na 2. stupni pomáhali prekonávať bariéry vyplývajúce so ZZ všetkým 21 začleneným žiakom, hoci odporúčanie z poradenského zariadenia malo iba 12 z nich.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Poradným orgánom riaditeľa školy pre oblasť vzdelávania začlenených žiakov bola pedagogická rada. Metodickým vedením PA bola poverená školská špeciálna pedagogička, ktorá podľa potreby poskytovala PA aj vyučujúcim konzultácie. Škola v zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie v Hlohovci, Trnave a Sereďi zabezpečila v aktuálnom školskom roku pre 17 žiakov so ZZ 6 PA. Do pracovnej náplne PA patrila priama činnosť so začlenenými žiakmi na vyučovacích hodinách a spolupráca s pedagogickými zamestnancami, zabezpečovanie dozoru nad žiakmi, individuálna a skupinová podpora žiakov pri príprave na vyučovanie, pomoc pri príprave a obsluhu učebných a kompenzačných pomôcok, napomáhanie pri voľnočasových a mimovyučovacích aktivitách. Všetci asistenti spolupracovali s učiteľmi na jednotlivých hodinách v triede podľa ich pokynov. Priame pozorovanie a predložená dokumentácia preukázali, že PA zodpovedne vykonávali svoju podporu pri výchove a vzdelávaní začlenených žiakov a kolektív pedagogických zamestnancov pozitívne oceňoval ich prínos.

Na základe vyjadrenia zariadení poradenstva a prevencie zo 17 žiakov so ZZ potrebovali podporu PA na 100 % vyučovacích hodín 3 žiaci, na 80 % hodín 2 žiaci, na 70 % 1 žiak, na 50 % 10 žiakov a pomoc na 20 % hodín 1 žiak. Asistenti svoju pozornosť prioritne zameriavali na prácu s 1 – 4 žiakmi v triede, všetci po dohode s učiteľmi pomáhali aj začleneným žiakom, ktorí nemali poradenskými zariadeniami navrhnuté pridelenie PA.

Dokumentácia žiakov so ZZ bola kompletná, v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Obsahovala návrh na vzdelávanie žiaka so ŠVVP spolu s podpísaným informovaným súhlasom zákonných zástupcov, žiadosť zákonného zástupcu o zmenu formy vzdelávania. Priložené boli aktuálne správy zo psychologického a špeciálnopedagogického vyšetrenia a individuálne vzdelávacie programy (IVP). Predložené IVP obsahovali informácie o úprave podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupe vo výchove a vzdelávaní žiaka, o miere poskytovanej odbornej pomoci a materiálnych podmienkach a pomôckach v súlade s odporúčaniami poradenského zariadenia. S IVP boli oboznámení všetci vyučujúci žiaka aj zákonní zástupcovia, čo potvrdili svojím podpisom. Poradenské zariadenia vo svojich odporúčaní špecifikovali úlohy a postupy podporujúce prekonávanie bariér pre žiakov so ZZ. Pätnásť žiakov (88,3 %) mali navrhnuté používanie kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok, najčastejšie boli odporúčané tabuľky vzorcov a jednotiek dĺžky, prehľad gramatiky, názorné pomôcky a modely, predtlačené písomné práce. Odporúčania na uplatňovanie konkrétnych úloh sa vzhľadom na najčastejší výskyt VPU týkali hlavne predmetov slovenský jazyk a literatúra, matematika a cudzí jazyk, v menšej miere ostatných predmetov. Podľa odporúčaní poradenských zariadení boli počas vyučovacej činnosti v triedach používané odporúčané učebné (1/6,7 %) a kompenzačné pomôcky (9/60 %), na 4 hodinách (4/26,7 %) použili bežné učebné pomôcky. Zistenia na hospitovaných hodinách potvrdili, že odporúčania zariadení poradenstva a prevencie boli PA vo vyučovacom procese akceptované.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Štátna školská inšpekcia uskutočnila v škole riadené rozhovory so 6 PA, z ktorých 5 (83,3 %) uviedli, že sú rovnocennými členmi pedagogického zboru. Jeden (16,7 %) pracoval ako vedúci pedagogický zamestnanec. Aktívnu účasť na zasadnutiach pedagogickej rady potvrdilo všetkých 6 (100 %) PA. Poskytnutú spätnú väzbu o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov akceptovali všetci učitelia (6/100 %), získané informácie od PA 6 (100 %) učitelia zapracovali do IVP žiakov. Školská špeciálna pedagogička metodicky usmerňovala a koordinovala prácu PA prostredníctvom stretnutí, konzultácií a vstupmi na zasadnutiach pedagogickej rady (6/100 %). Pedagogických asistentov informovala o zdravotnom stave a špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrebách žiakov (ŠVVP - 6/100 %), o ich problémoch v edukačnom procese (6/100 %), o obsahu IVP (6/100 %) a o používaní didaktických a kompenzačných pomôcok (6/100 %). PA boli nápomocní žiakom so ZZ najčastejšie pri prekonávaní jazykových (5/83,3 %), sociálnych prekážok (4/66,7 %), v menšej miere zdravotných (3/50 %) a kultúrnych (2/33,3 %) bariér žiakov. PA v rozhovore uviedli, že svoj prínos v kontexte ku žiakovi vidia v individuálnom prístupe a pomoci pri prekonávaní bariér, sú pre nich oporou, dodávajú im sebaistotu a prispievajú k ich psychickej pohode. Učiteľom svojou prácou so ZZ žiakmi vytvárali viac priestoru na prácu s intaktnými žiakmi. Prínos pre zákonných zástupcov videli v poskytovaní informácií, spätnej väzby a zlepšení vzdelávacích výsledkov žiakov ich pôsobením na hodinách. Dvaja PA (33,4 %) vnímali ako prekážku vo svojej práci odmietanie podpory od PA u niektorých žiakov. V spolupráci s učiteľmi nekonkretizovali žiadne prekážky, vo vzťahu k rodičom 1 PA (16,7 %) uviedol, že rodičia si vyžadujú dôslednú kontrolu zadaných úloh žiaka. Všetci PA spĺňali stanovené kvalifikačné predpoklady (6/100 %). Špeciálno-pedagogickú spôsobilosť si nedoplnili, ale všetci sa vzdelávali v problematike žiakov so ZZ. Materiály k štúdiu im poskytovala škola, v rámci samoštúdia sledovali online webináre, využívali odbornú literatúru a internetové zdroje. Dvaja PA (33,3 %) si dopĺňali kvalifikáciu v odbore vychovávateľsko-opatrovateľská činnosť.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Činnosť PA bola sledovaná na 15 vyučovacích hodinách, z nich bolo 6 na 1. stupni a 9 hodín na 2. stupni. Hospitácie sa realizovali na 7 hodinách slovenského jazyka a literatúry, 6 hodinách matematiky, 1 hodine anglického jazyka a 1 hodine prvouky. Všetky vyučovacie hodiny viedli učitelia, asistenti pracovali podľa vopred dohodnutých pravidiel. Na sledovaných hodinách pracoval vždy 1 PA s konkrétnym žiakom (5/33,3 %), alebo so skupinou začlenených žiakov (10/66,6 %). Všetci PA si boli vedomí svojich kompetencií a svojho postavenia v triede vo vzťahu k ZZ žiakom, mali ich plnú dôveru (15/100 %). PA poznali silné a slabé stránky žiakov so ZZ (14/93,3 %) a takmer vždy rešpektovali názory a rozhodnutia učiteľa (12/80 %). Riadili sa pokynmi učiteľa a pri práci so žiakmi so ZZ prejavili aj vlastnú aktivitu (11/73,3 %). Iniciatíva PA (9/60 %) súvisela najmä s podporou žiakov pri manipulácii s kompenzačnými pomôckami. PA na hodinách pracovali so začlenenými žiakmi individuálne, súbežne s učiteľom, rešpektovali ich rozhodnutia (12/80 %) a zapájali sa aj do práce v skupinách (9/60 %). Hlavný prínos práce PA so žiakmi so ZZ spočíval v spoluorganizovaní činnosti počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa (14/93,3 %). Pri práci so žiakmi im PA pomáhali pochopiť zadanie úloh (12/80 %). V rovnakej miere umožňovali pracovať žiakom vlastným tempom, overovali správnosť riešenia zadaných úloh a motivovali ich k činnosti (12/80 %). Výrazne pomáhali udržať pozornosť žiakov vo vyučovacom procese (11/73,3 %). V prípade potreby PA poskytovali pomoc

pri riešení úloh v nevyhnutnej miere (13/86,6 %). PA na 12/80% hodinách poskytovali žiakom spätnú väzbu na ich činnosť nielen v priebehu vyučovacích hodín ale aj v ich závere. Iba na 3/20% hodinách priebežne informovali učiteľov o tom, čo sa podarilo splniť a s čím mali žiaci problémy, alebo v čom boli ich nedostatky (2/13,3 %). Na 2 hodinách (13,3 %) musel PA eliminovať nevhodné prejavy správania žiaka, ktorý vykrikoval a dožadoval sa pozornosti. Vzťah PA ku žiakom na vyučovacích hodinách bol trpezlivý (15/100 %), priateľský (14/93,3 %) a akceptujúci (11/73,3 %), čo prispelo k pozitívnej atmosfére.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Z rozhovorov s vyučujúcimi jednotlivých predmetov vyplynulo, že PA rešpektujú ich názory a rozhodnutia a poznajú silné a slabé stránky žiakov (15/100 %), sú si vedomí svojich kompetencií a postavenia v triede (13/86,7 %). PA rešpektovali a riadili sa pokynmi učiteľov (15/100 %), ktorí ich charakterizovali ako aktívnych (12/80 %), v menšej miere prejavili aj vlastnú iniciatívu (6/40 %). Podľa vyjadrení vyučujúcich boli PA spoľahliví, zodpovední, pripravení na konkrétnu hodinu (10/66,7 %). Až 13/86,7 % učiteľov vyzdvihlo najmä spoluprácu PA pri príprave a tvorbe podkladov a participovanie na tvorbe spoločných hodín 8/53,3 %. Pri práci so žiakmi PA uplatňovali individuálnu činnosť v triede, ktorá súbežne prebiehala s prácou učiteľov (14/93,3 %). Všetci učitelia (15/100 %) ocenili pomoc PA pri sprostredkovaní pochopenia preberaného učiva a zadaných úloh žiakom a ich podporu žiakom pri práci vlastným učebným a pracovným tempom (14/93,3 %). Prínosom práce PA z pohľadu učiteľov bolo nielen motivovanie k činnosti a udržanie pozornosti žiakov, ale rovnako pomoc s prípravou pomôcok a hľadanie najvhodnejšieho spôsobu práce pre každého žiaka. Význam videli aj vo vytvorení priestoru na kontrolu výsledkov činnosti a overenie správnosti riešenia úloh (10/66,7 %). PA pomáhali i pri spracovaní a diktovaní poznámok a podporovali žiakov k samostatnosti a zodpovednosti (8/53,3 %). Väčšinou poskytovali vyučujúcim spätnú väzbu o plnení cieľov vzdelávania (12/80 %), niektorí učitelia však reflexiu od PA nevyžadovali (3/20 %). Učitelia sa v rozhovore zhodli, že v prítomnosti PA vládla v triedach pozitívna a priateľská atmosféra (15/100 %).

2 ZÁVERY

Škola mala vytvorené podmienky na vzdelávanie žiakov so ZZ. Priamu podporu začleneným žiakom vo výchovno-vzdelávacom procese zabezpečovalo 6 PA, ktorí boli financovaní z normatívnych finančných prostriedkov štátneho rozpočtu. Metodickým vedením činnosti PA bola poverená školská špeciálna pedagogička financovaná z Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Činnosť PA v škole bola v súlade so stanovenou náplňou ich práce, pomáhali žiakovi alebo skupine žiakov so ZZ pri prekonávaní bariér. PA spĺňali kvalifikačné predpoklady a svoju činnosť vykonávali podľa presne stanoveného rozvrhu hodín v triedach.

Dokumentácia integrovaných žiakov so ZZ bola vedená v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Poskytovanie podpory PA sa realizovalo na základe odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie. Uvedené odporúčania sa premietli do IVP žiakov.

PA v rozhovore potvrdili, že sú rovnocennými členmi poradných orgánov riaditeľa školy a významným spôsobom participujú na prekonávaní jazykových a sociálnych bariér

začlenených žiakov. Prejavovali záujem o svoju prácu, vzdelávali sa v problematike žiakov so ZZ.

Priame pozorovania v triedach potvrdili opodstatnenosť práce PA. Pomáhali pri pochopení úloh a cvičení, umožňovali žiakom pracovať vlastným tempom, motivovali, udržiavali ich pozornosť, pomáhali pri príprave pomôcok. Učiteľom poskytovali spätnú väzbu o napĺňaní cieľov vzdelávania a činnosti žiakov so ZZ. Svojou prácou, trpezlivým a akceptujúcim prístupom PA prispievali k pozitívnej a priateľskej atmosfére na vyučovaní.

Učitelia zhodne vyjadrili spokojnosť s prítomnosťou PA na vyučovaní a ocenili najmä ich individuálny prístup k žiakom. Pomoc PA pri sprostredkovaní pochopenia preberaného učiva ZZ žiakom a umožnenie pracovať vlastným učebným tempom vytváralo učiteľom možnosti efektívnejšej práce s intaktnými žiakmi. Spolupráca učiteľov a PA bola koordinovaná. Pozitívny prínos PA pre školu a ich pomoc pri edukácii začlenených žiakov vo veľkej miere prispievala k školskej integritácii i vytváraniu inkluzívneho prostredia v škole.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti za školský rok 2020/2021
2. Školský vzdelávací program
3. Zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady
4. Plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov
5. Doklady o odbornej a pedagogickej spôsobilosti PA
6. Rozvrh hodín tried/PA
7. Plán práce
8. Plán a vyhodnotenie činnosti školského špeciálneho pedagóga
9. Správy o činnosti PA
10. Správy z diagnostických vyšetrení začlenených žiakov
11. Návrh na vzdelávanie žiaka so ŠVVP v ZŠ
12. Písomné žiadosti zákonných zástupcov o začlenené vzdelávanie
13. IVP začlenených žiakov
14. Písomné odporúčania zariadení poradenstva a prevencie k prideleniu PA

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Martina Dekanová

Dňa: 17. 05. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Martina Dekanová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Miroslav Ďurina

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 26. 05. 2022 v Trnave:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Martina Dekanová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Miroslav Ďurina

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Miroslav Ďurina, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Martina Dekanová, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti